

III. KÖZMŰVELŐDÉS ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS SZAKMAI FÓRUM

Ballószög, 2019. november 28.

A közösség és a közösségfejlesztő
munka szerepe
a település vezetésében

DITZENDY Károly Arisztid
arisztid@hrod.hu
facebook.com/arisztid
linkedin.com/in/arisztid

Ki fejleszt?
tervez?
menedzsel?

Az önkormányzati feladatrendszer (2011 után)

- Kettős célrendszer
- De az elsődleges feladatkör a **helyi közügyek intézése**:
  - A lakosság **közszolgáltatással** való ellátása
  - A **helyi önkormányzás**, a lakossággal való **együttműködés** feltételeinek megteremtése:
    - szervezeti,
    - személyi,
    - anyagi feltételek

Az önkormányzati feladatrendszer

Kötelező önkormányzati feladatok (feladatcsoportok)

Mötv. 13. § (1)

„A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:”

1. településfejlesztés, településrendezés	2. településüzemeltetés	3. a közterületek, közintézmények elnevezése	4. egészségügyi alapellátás, szolgáltatások	5. környezet-egészségügy
6. óvodai ellátás	7. kulturális szolgáltatás	8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások	8a. szociális szolgáltatások és ellátások	9. lakás- és helyiséggazdálkodás
10. hajléktalanellátás	11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás	12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás	13. helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok	14. a kistermelői, őstermelői értékesítési lehetőségek biztosítása
15. sport, ifjúsági ügyek	16. nemzetiségi ügyek	17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában	18. helyi közösségi közlekedés biztosítása	19. hulladékgazdálkodás
20. távhőszolgáltatás		21. víziközmű-szolgáltatás		

A helyi önkormányzás joga az Alaptörvényben

„A helyi önkormányzat a helyi **közügyek intézése körében törvény keretei között **önállóan igazgat.**” [Alaptörvény 32. cikk (1) c)]**

- Az önállóság kiterjed:
  - a szervezetalakítására,
  - a költségvetéssel, vagyonnal való rendelkezésre,
  - a célok meghatározására,
  - a célok elérését szolgáló eszközrendszerek megválasztására

„Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és **közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni.” (Alapvetés O) cikk)**

- A szabályozásban megjelennek a **közösségi kormányzás** alapfeltételei:
  - állampolgári felelősségvállalás
  - a helyi közösség aktív együttműködése

A helyi önkormányzás joga az Möt-v-ben

2. § (1) **A helyi önkormányzás a település (...) választópolgárai közösségének joga**, melynek során érvényre jut az állampolgári felelősségzet, kibontakozik az alkotó együttműködés a helyi közösségen belül.

(2) A helyi önkormányzás a helyi közügyekben demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve **kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot**.

3. § (1) A helyi önkormányzás joga a települések (települési önkormányzatok) (...) választópolgárainak közösségét illeti meg.

4. § A helyi közügyek alapvetően **a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához**, valamint **a helyi önkormányzás és a lakossággal való együttműködés** szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek megteremtéséhez kapcsolódnak.

6. § **A helyi önkormányzat** feladatai ellátása során:

- a) támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit, együttműködik e közösségekkel, **biztosítja a helyi közügyekben való széles körű állampolgári részvételt**;
- b) **erősíti a település önfenntartó képességét**, feltárja lehetőségeit és hasznosítja saját erőforrásait;
- c) egyes közszolgáltatások igénybevételét – törvény felhatalmazása alapján – rendeletében feltételekhez kötheti.

8. § (1) **A helyi közösség tagjai** a helyi önkormányzás alanyaként kötelesek:

- a) **öngondoskodással** enyhíteni a közösségre háruló terheket, képességeik és lehetőségeik szerint hozzájárulni a **közösségi feladatok** ellátásához;
- b) betartani és betartatni a közösségi együttélés alapvető szabályait.

Mit fejlesztünk?
tervezünk?
menedzselünk?

Globális kihívások | Helyi megoldások

Személyes és közös felelősség

A demográfiai folyamatok és következményeik

migrációs hullámok a fejletlen térségekből a fejlett térségek felé

a fejlett és fejletlen térségek közötti nagy népesedési és életszínvonalbeli különbség

a népesedés és az ipari, társadalmi fejlődés között fennálló fordított arány

munkaerőhiány a fejlett, túlkínálat a fejlődő térségekben

Környezeti veszélyek, fenntartható fejlődés

termőterületek csökkenése, minőségének romlása

hagyományos energiahordozók kimerülése

víz, élelem és természeti erőforrások problematikája

szennyező anyagok kibocsátása

ökologikus vs. fogyasztás-ösztönző termelés és elosztás

Kulturális, technológiai paradigma-váltás

a multi-, inter-, intra-, supra-, transznacionális hatások

digitalizálódó kapcsolatok, közösségek, hálózatok

robotizáció, automatizáció

átalakuló nyilvánosság, média, tömegkommunikáció

hálózatosodás: IoT, blokklánc...

mesterséges intelligencia

kiberbiztonság

Leszakadó térségek, válság-térségek

növekvő egyenlőtlenség

az alapvető életfeltételek biztosítása nehézségekbe ütközik

a leszakadó térségekben az iskolázottság, az intézményi rendszerek is egyre romlanak

a feszültségek a háborús konfliktusok, az erőszak szétszóró gócpontjait teremtik meg

Maga a globalizációs folyamat

gazdasági és pénzügyi világválság

termelési és elosztási központok centralizációja és decentralizációja

a globális tőke „mozgása” a nemzeti piacok felett

az új kommunikációs technológiák elterjedése, új hálózatok, a média szerepének megváltozása

Mindezek együttes hatásaként a nemzetállami keretek átalakulása

rendszerszintű gazdasági és politikai válságok

a politika változásai

a társadalmi-közösségi szövetrendszer gyengülése

az integrációs folyamatok erősödése

a centrumok és a perifériák átrendeződése

Tudatos település – Tudatos fejlesztés

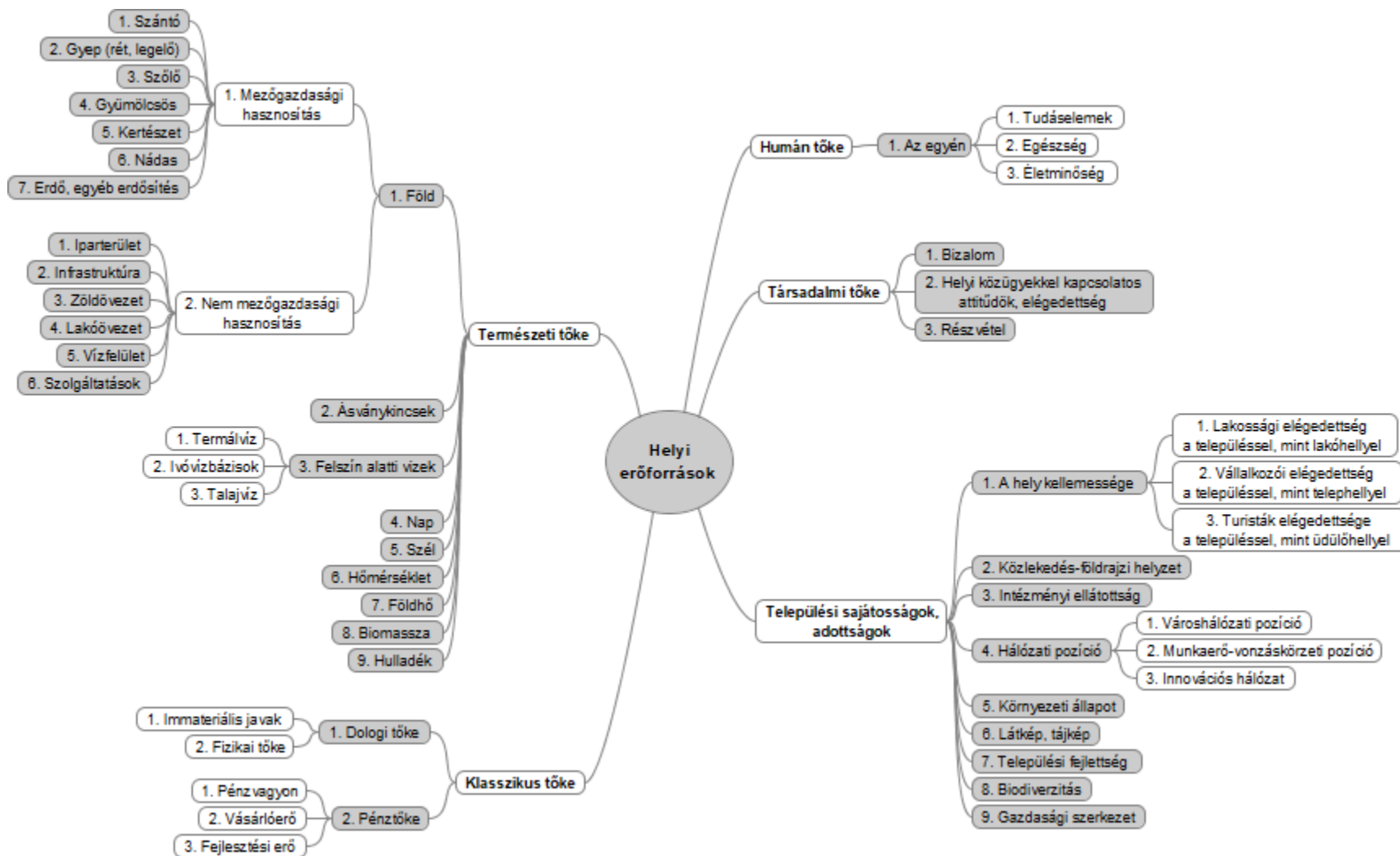
A tudatos település 10 kulcsfontosságú irányítási területe

A Helyi versenyképesség-fejlesztési kutatási program a tudatos település 10 olyan településirányítási területét tárta fel, amelyeken a következetes munka jelentős mértékben hozzá tud járulni az adott település versenyképességének fenntartható erősítéséhez.

Erőforrás-szemléletű helyi fejlesztés

A helyi erőforrástérkép rendszere

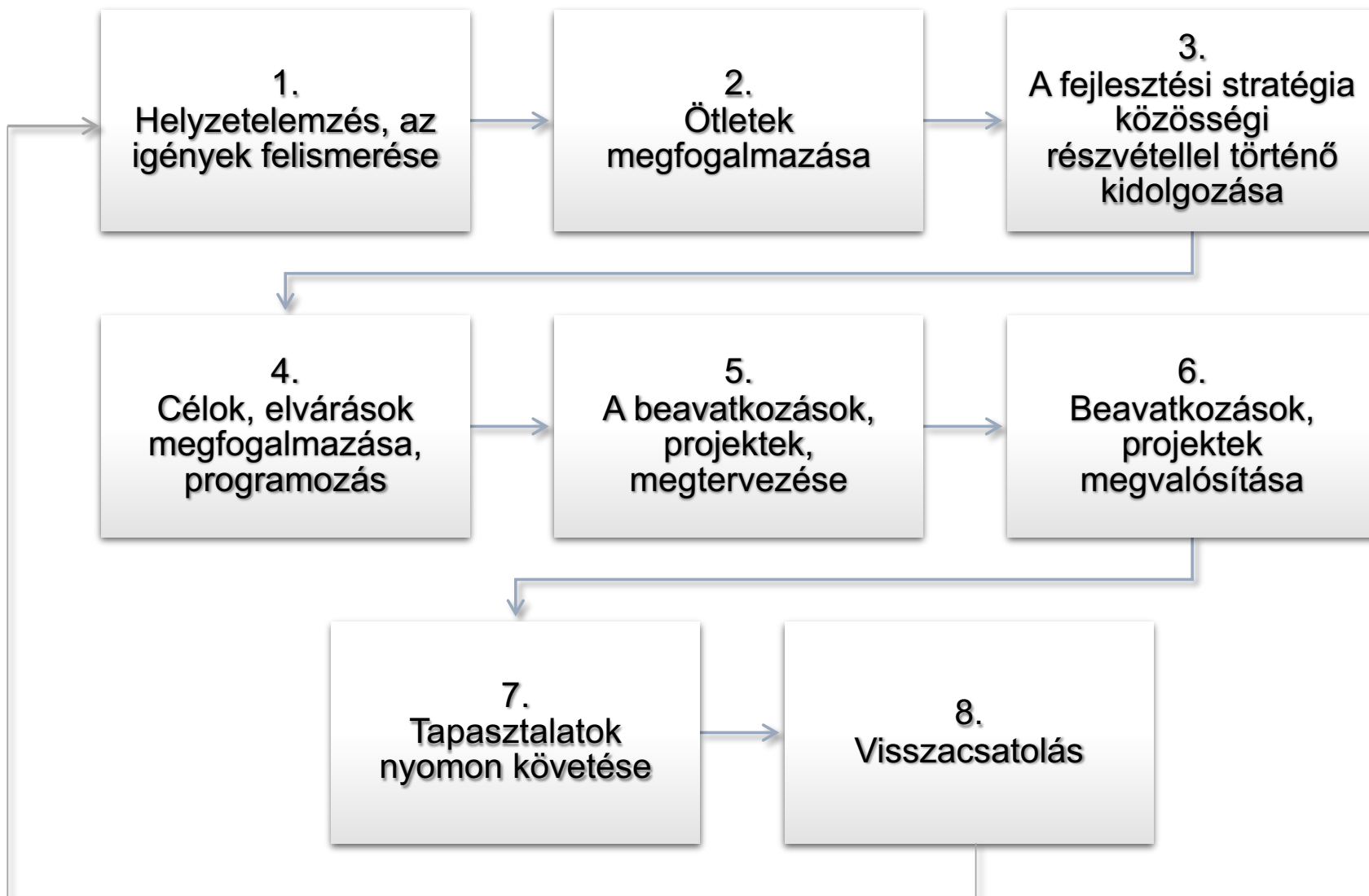
A települési- közösségi fejlesztés szintjei

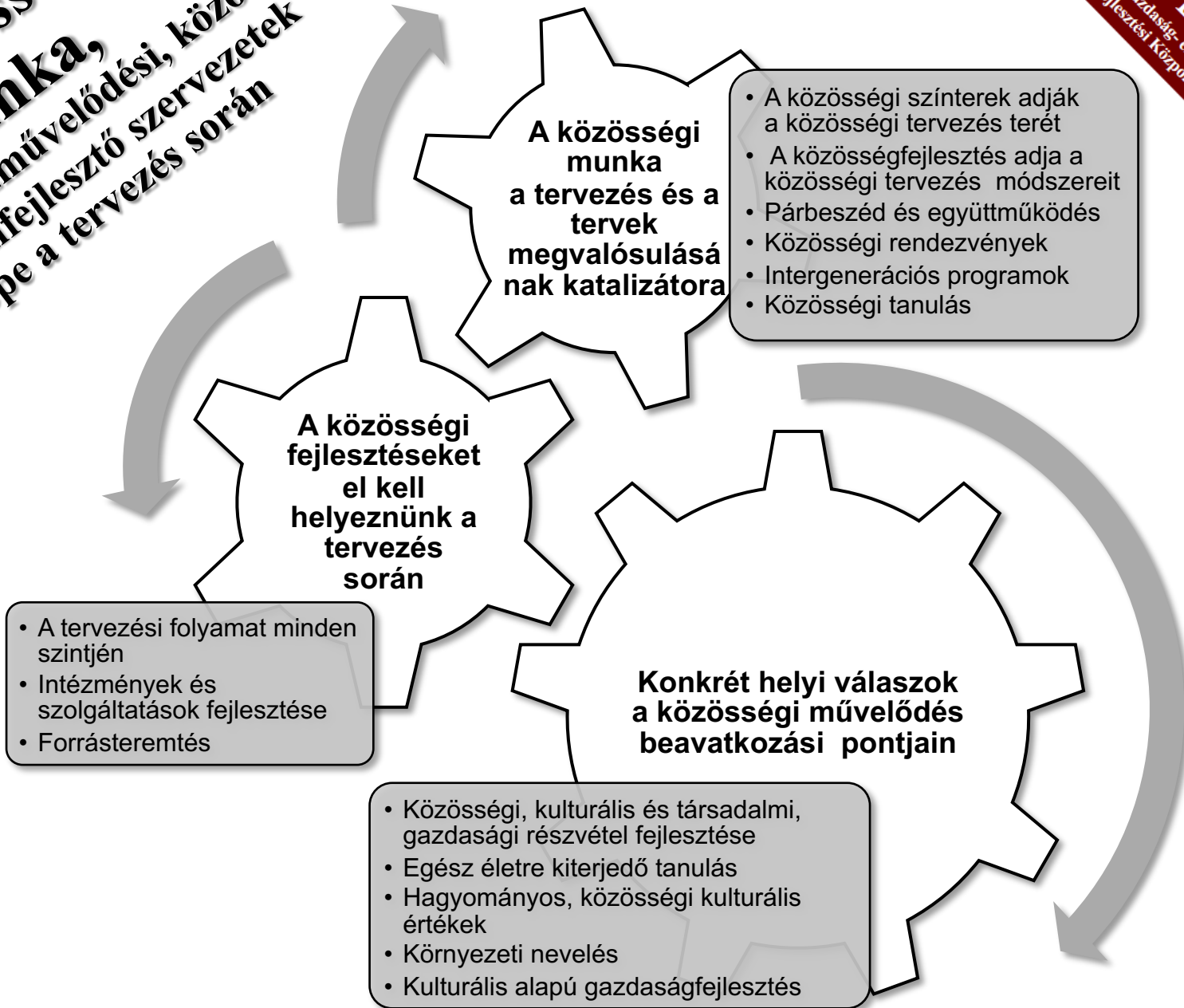
Hogyan

fejlesztünk?
tervezünk?
menedzselünk?

A közösségi fejlesztési folyamat főbb lépései

A közösségi munka, a kulturális, közművelődési, közösségi, társadalomfejlesztő szervezetek szerepe a tervezés során

A társas együttműködés szintjei

A közösségfejlesztő szerepei

A közösség
kezdemenyezéseinek
feltárása, bátorítása,
cselekvéseik ösztönzése

**Bátorítás,
ösztönzés**

A közösségi folyamatok
kibontakozásának
módszertani segítése
(komplex közösségi
tervezés)

**Módszertani
segítség**

A közösség tagjai közötti
párbeszéd, a nyilvános
beszélgetéseket facilitálása, egyéni
és csoportos interjúk készítése a
közösség potenciáljának
feltárására, aktivizálására

**Facilitálás,
feltárás,
aktivizálás**

**Társadalmi
változást segítő
tevékenység**

**Hangsúly a
tervező
közösségen, a
tagok közötti
kapcsolatokon**

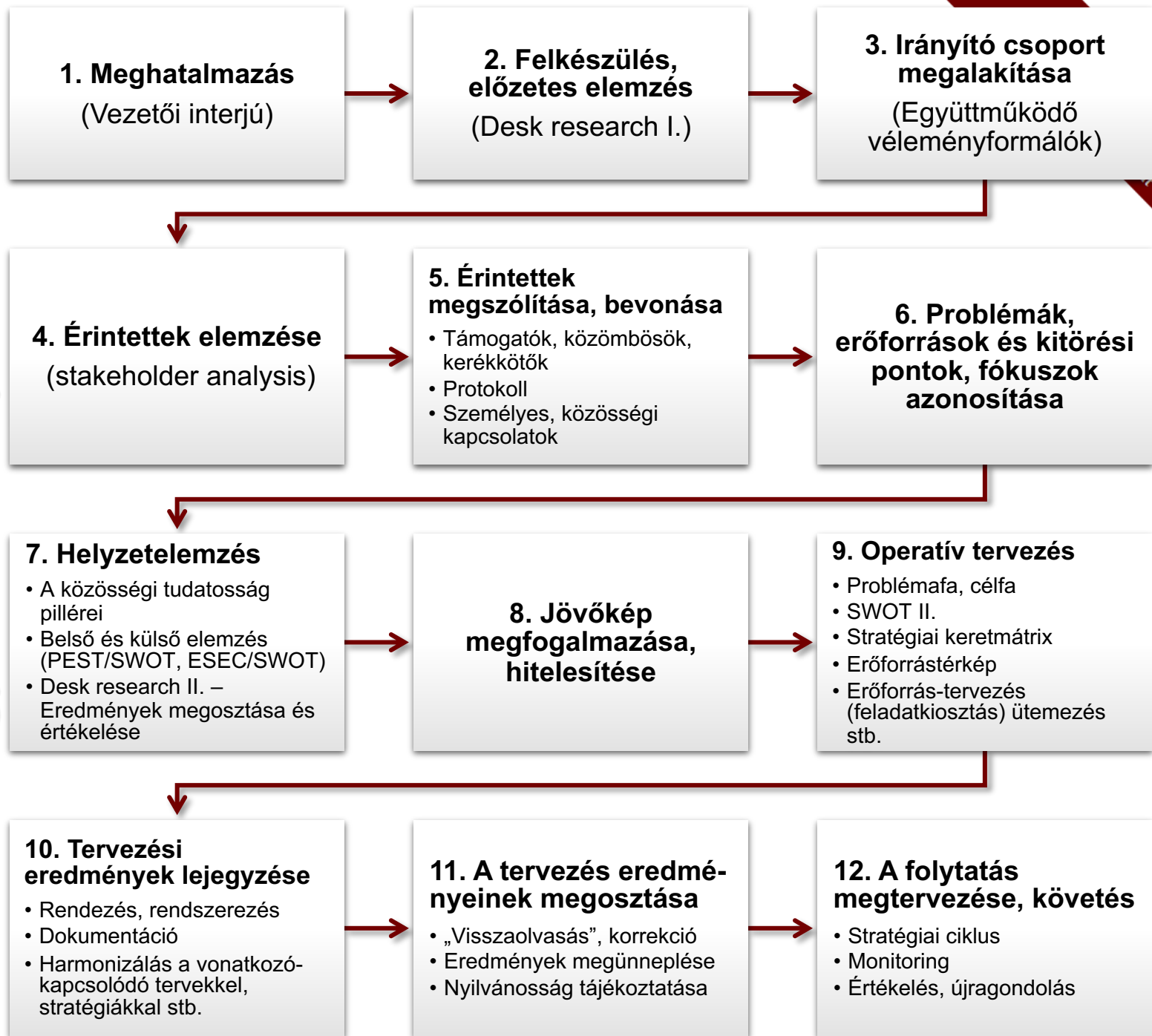
**Közösségeket,
közösségi
funkciókat erősít**

**Közösségi
tervezés**

**Kulcseleme a
közösség és a
részvétel**

**Meghatározott és
korlátozott
környezetben
működik**

A települési tervezéshez kapcsolódó partnerségi egyeztetés folyamata

A jövőképzésre ható konceptcionális tényezők

A stratégiai terv logikai szerkezete

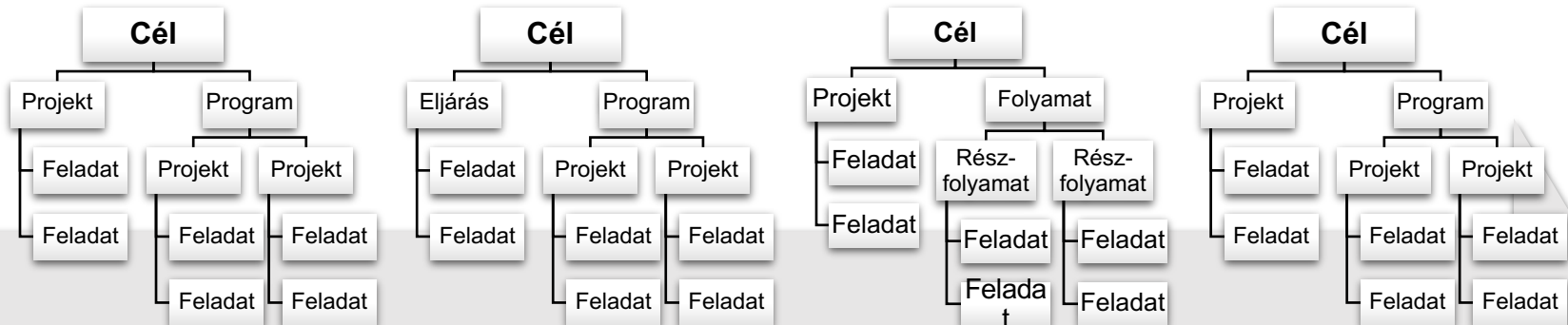
Stratégiai táv

Középtávú terv

Cselekvési irányok, a megvalósítás célterületei

Cselekvési terv

Programok, projektek, ciklusok, eljárások, feladatok

III. KÖZMŰVELŐDÉS ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS SZAKMAI FÓRUM

Ballószög, 2019. november 28.

A közösség és a közösségfejlesztő
munka szerepe
a település vezetésében

DITZENDY Károly Arisztid
arisztid@hrod.hu
facebook.com/arisztid
linkedin.com/in/arisztid